

Őszbe fordult a haja színe, nem mai gyerek már. Egykor suhancként került a gyárba, majd a párt „kiemelte”, képezte ideológiailag, így elhitte magáról, hogy fontos. Nem is kellett kényszeríteni,

kényelmesebb volt az irodában üldögeálni, mint a gép mellett állni.

Korán kel ma is, mert megszokásból korán kell, s az évtizedes beidegződésből kifolyólag végigsunyítja a „vizorból”, hogy ki hányra jár dolgozni a blokkból – ebből tudja, hogy hányan dolgoznak még ebben a világban, ami arra a világra telepedett rá, aminek felépítéséhez egykor köze volt.

Mert harmincegynéhány évvel ezelőtt tett-vett az irodában, eljátszotta a mártírt, s közben sűrűn írogatta a jelentéseket – sok volt benne a helyesírási meg a fogalmazási hiba, de **a tartótiszt elégedett volt a munkájával.**

„Csak lazán, elvtárs, így tovább” – biccentett a lakótelepi cukrászdában a tiszt. Ma egy hatalmas házban lakik a város peremén, de nem azon a peremén, ahol [„puha szárnyakon száll a korom, s lerakódik, mint a guanó, keményen, vastagon.”](#)

Ő pedig mindig tudta, hogy hogyan kell szelektálni. Tudta, hogy az nem érdekes, hogy a középiskolai tanár megvett egy Ady-kötetet a „libróriában”, de hogy kivel és mikor csalja a feleségét, illetve mit mondott a színház szünetében pisilés közben, az már papírlapra került.

Fecnire. Ficujkára. Kartonra.

Az meg a tiszt zsebében landolt a bufetben, a braszériában vagy az alimentárában. Javaslatára kerültek a poloskák a telefonokba a környéken, s kiválóan értett a leplezéshez és a szarkavaráshoz is – áldásos tevékenysége nyomán több olyan ember keveredett

besúgó-gyanúba, akinek köze nem volt a szekuhoz, mégis azt hitte róla a szomszédság, hogy spicli.

Miatta kellett lehalkítani a [Szabad Európa Rádiót](#), előle kellett a szekrénybe zárni az [István, a király](#) lemezt, a [Passuth László-köteteket](#).

1989. december 22-én nem igaz, hogy nem rémült meg. Beszart egy kicsit, mi tagadás. Másnap egyik volt munkatársa iszonyatosan leordította a lépcsőházban a fejét, lekommunistázta, lebesúgózta, leszekusozta, gyilkosozta, és ha akkoriban használták volna a pejoratív értelemben vett köcsög kifejezést, akkor le is köcsögözte volna.

Azzal volt szerencséje, hogy az illető talajrészeg volt, így nem tűnt annyira hitelesnek a szomszédok előtt. Mindenesetre **meghúzta magát odahaza néhány hétig**. Aztán amikor látta,

hogya az új „struktúrákba” szépen beszivárogtak a bajtársak, megnyugodott. Napra nem ment, mert

tudta, hogy vaj van a fején,

de azt is, hogy ha esetleg mégis olvadni kezd, nem lesz ideje befolyjni a képébe, mert megvédi a cinkosok.

Manapság odahaza ebédel. Gondosan, lassan, ahogy annakidején a kiképzésen tanították (ez a Hogyan tűnjünk úgy értelmiséginek, hogy ezt ne vegye észre a célszemély? című leckébe tartozott), közben rádiót hallgat, tévét néz.

No meg olvasgat. Tartogat mindenféle könyvet, néha délutánonként rádöbben, hogy egy-egy Kányádi-vers vagy Sütő-novella annakidején hogy tudott átmenni a cenzúrán, megmosolyogja. Aztán sétál egyet. Park, pad, pohár sör. Összejárogat még [a régi bajtárssal](#), megbeszélük, hogy milyen jó is volt, amikor mindenkinek lakása, munkája és kicsi pénze volt.

S rend volt. A fejekben, a telefonokban, az irattárakban, **őriztek mindent és mindenkit.** Emlékszik, egyszer „rendberaktak” egy bodegából kijövő fazont rendesen. A pasasnak amúgy is nagy volt a szája két-három halbás sör után, rendszerellenes vicceket is rendszeresen mondott, éppen jött ki a lakótelepi kocsmából, amikor arra a kérdésre, hogy „Hogy vagy, te, hogy éltek?” teleszájjal azt böföntette, hogy

„Ahogy a milícia engedi!”

Na, ezt nem lehetett nem jelenteni. Meg is kapta érte rendesen a fickó a magáét odabenn, **vért pisált két napig,**

betegszabadságra kellett kiírassa magát. Az árulkodó szépséghiba a verőlegény fején levő lyukas lepedő volt – egy cipő viszont sok mindent el tud árulni. És sokszor tud szarba lépni is.

Ő nem lépett soha szarba, pedig azt mondják, szerencsét hoz. Esténként fülel a bodegában, de amióta nem aktív, már csak magának, szórakozásból. Múltkor megnézte a tévében [A vizsga](#) című filmet, elmosolyodott.

Néha fél attól, hogy lebukik, de most már úgyis késő. Az irattárok nyitva állnak – már ami megmaradt belőlük, amit nem égettek vagy loptak el. S ha kiderül, hogy ki volt, mi volt, úgysem számít. [Túlél ő mindent.](#)

Úgyis dicsőség ma gazembernek lenni.